

Ünnepi műsor október 23-ára

Tudom, hogy nagyon nehéz összeállítani egy-egy iskolai műsort. Magam is az évek hosszú során sokat küzdöttem ezzel a sokrétű felkészülést igénylő feladattal. Az iskolában eltöltött harminc év alatt többször is kaptam lehetőséget, hogy nevelési elképzeléseimet megvalósítsam. Fontosnak tartottam mindig, hogy az iskolai ünnepélyek felemelő hangulatával varázsoljam el kollégáimat és diákjaimat. Örömmel búvárkodom ezért az irodalomban. Ebben az évben ezt az október 23-i műsort sikerült összeállítanom, amelyet most a segítségnyújtás szándékával szívesen adok közre.

Közös éneklet: Himnusz

Narrátor (magyobb gyerek vagy tanár):

Megemlékezésre gyűltünk itt össze, kicsik és nagyok. Szűk családi körben számon tartjuk, kit, miért mikor köszönhetünk, ünnepelhetünk. Így van ez nagy családunk, hazánk életében is.

Ebben az évben, ez a mostani október 23-a lehetőséget ad arra, hogy megálljunk egy pillanatra, és visszapörgessük az idő kerekét. De ne csak a negyven évvel ezelőtti eseményeket idézzük fel, hanem jóval távolabbra tekintsünk, mikor őseink ezt a területet, a hegyekkel körülzárt, folyókkal szabdaltnál rónaságot szemléltek ki maguknak s utódaiknak.

896 – 1956 – 1996... 1100 év. Így kimondva milyen egyszerűnek tűnik, de mennyi minden befér...!

896. Honfoglalásunk éve.

Közösen a szereplők:

Itt küzdtenek honért a hős

Árpádnak hadai,

itt törtek össze rabigát

Hunyadnak karjai.

Szabadság! itten hordozák

véres zászlóidat,

S elhulltanak legjobbjaink

a hosszú harc alatt.

Narrátor:

Voltak néptünk életének dicső korszakai, felemelő pillanatai, de voltak vészterhes, megpróbáltatásokkal teli évei is.

Közösen a szereplők:

És annyi balszerencse közt,

oly sok vizsály után,

megfogyva bár, de törve nem,

él nemzet e hazán.

Narrátor:

E század, a XX., néptünkre, mint a többi népre is, sok megpróbáltatást rótt. Két világháború: szenvedés, halál, az országhatárok hatalmi érdekek szerinti megváltoztatása.

1945-ben egy megnyomorodott nép – hat háborús év borzalma után – hittel, bizakodással tekintett a jövőbe, s látott hozzá a romok eltakarításához, az ország újjáépítéséhez. Éhesen, rongyosan, fáva és hajléktalanul kiáltotta: Felszabadultunk! Felszabadultunk szovjet segítséggel, ezért azonban keményen meg kellett fizetnünk. A segítségnyújtás árca mögött ott lapult a zsarnokság. Testet nyomorító, lelket bénító, megalkuvásra kényszerítő idő következett.

Első szereplő

Hol zsarnokság van,

ott zsarnokság van,

nemcsak a puskacsőben

nemcsak a börtönökben,

.....

ott zsarnokság van
az óvodákban,
az apai tanácsban,
az anya mosolyában,
abban ahogy a gyermek
idegennek felelget;

tányérban és pohárban,
az ott van az orrban, szájban
hidegben és homályban,
szabadban és szobában ...
.....

Narrátor:

A 40-es évek végén, az 50-es évek elején mindent szovjet mintára tettünk. Erre már készen állt egy erre kiképzett, megalkuvásra, árulásra kész vezetői gárda. A túlzott iparosítás, a mezőgazdaság visszaszorítása, a torz gazdaságpolitika az országot lehetetlen helyzetbe hozta. Akik szót mertek emelni ellene, azokat deportálták, bebörtönözték. Saját elvtársaikat sem kímélték! Törvénysértések, koncepciós perek ideje volt ez.

Közösen a szereplők:

Bújt az üldözött s felé
Kard nyúlt barlangjában,
Szerte nézett, s nem lelé
Honját a hazában.

Narrátor:

Ezek az előzmények érlelték meg az elégedetlenséget, lobbantották lángra 1956 történéseit.

Második szereplő:

Döntsd el magyar, mondd ki a szót!
Itt visszalépni nem lehet!
Az ifjúság acél – szíve
a forróságtól megreped! –
Döntsd el magyar, döntsd el diák,
és fonjuk lánczá a kezünk!
Döntsd el, ki élsz itt e honban
velünk jössz-e? Vagy ellenünk?

Harmadik szereplő:

Ébredj, magyar! Ma aludni
gyalázat! Vakondok-szerep!
Jöjj el közénk égő szívvel
s emeld fel büszkén a fejed!
Birka-fejjel gyávák járnak!
Napra-néző a mi szemünk!
Ne várj tovább! Ma határozz!
Velünk jössz-e? Vagy ellenünk?

Negyedik szereplő:

Felgyújtottuk szíveinket,
szemünkben villámfény lobog,
hozzátok szólunk fásult falvak,
ébredő magyar városok!

Mi lettünk ma a vérkeringés,
új indulókat ver szívéünk.
Tudni akarjuk, még ma!
Tudni! Ki van velünk és ellenünk?

Ötödik szereplő:

Utódai a mártíroknak –
mi döntünk el a holnapunk!
Bitófák nőnek virágok közt,
ha nem merünk, ha hallgatunk! –
Kégetik a lelkeinket,
férgek marják az életünk!
Holnap késő már! Ma kiáltson:
Ki van velünk és ellenünk!

Narrátor:

1956. október 23-a kedd volt, verőfényes, kora őszi nap. Délután tízezernyi budapesti egyetemista indult el a Petőfi-szoborhoz. A fiatalok az úttesten meneteltek, széles sorokban, egymásba karolva. A Duna-parti kis téren moccani sem lehetett. Egy színész elszavalta a Nemzeti dal-t. A tömeg átvette a ref-rént!

Közösen a szereplők:

A magyarok Istenére esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!

Narrátor:

A város több pontján, szinte egyszerre indult el a tüntetők több csoportja Kossuth- nótákat énekelve...

Közösen a szereplők énekelve:

*Ha még egyszer azt üzeni,
Mindnyájunknak el kell menni...
Éljen a magyar szabadság,
Éljen a haza!*

Narrátor:

Jelszavakat kiabáltak:

Egy fiú: Meguntuk már a sok hibát, új gazdaságpolitikát!
Egy lány: Aki magyar, velünk tart!

Hatodik szereplő:

Megint beszélünk, csak beszélünk,
A nyelv mozog s a kéz pihen;
Azt akarják, hogy Magyarország
Inkább kofa, mint hős legyen.

Föl, föl, hazám, előre gyorsan,
Megállni félúton kívánsz?
Csupán meg van tágtva rajtad,
De nincs eltörve még a lánc!

Narrátor:

A tömeg egyre nőtt, dagadt, mint az áradat.

Hetedik szereplő:

Felkelt a nép, hiába volt bitófa,
kegyetlen kínzás, börtön és halál.
Feltámadt ő, a holt – ki tíz év óta
sírban feküdt – ma újra talpon áll.

S mily óriási!
Kezével szobrokat dönt
és szétépi a rabság címerét.
Ő, aki eddig szolga volt e földön,
Parancsol, ítél, arca fényben ég.

Az, aki látta egykor megalázva
vonulni sorban, utcán birkamód
– Nem ismer rá, hogy láncait lerázta
S kiált „Rabok legyünk, vagy szabadok”.

Ki nem érte, hanem belőle élt.
Riadtan nézi, hogy hatalmas ökle
Hová zuhan, bilincseit zúzni szét.
– Nem ismer rá, az sem ki megkötözte,

Dicsőség néked Ifjúság és hála,
hogy itt e földön, ahol életunt –
ki nem szabad és inkább dől halálba
– már nem kell többé szegyeledünk magunk.

Mondják, a Himnuszt énekelték
úgy indultak a puskatűznek.
S a könnygáz, meg a tüzzel telt ég
nem riasztotta vissza őket.

Csorgott a könnyük, talán sírtak.
Csorgott a vérük, belehaltak;
Diákok voltak, s ők csinálták
a Dicsőséges Forradalmat!

Narrátor:

Gerő Ernő a diákokat a nép ellenségének bélyegezte. Az Államvédelmi Hatóság a tömegbe lőtt, az ország vezetői behívták a szovjet tankokat. Ezek az akciók csak erősítették a forradalom eltökéltségét!

Nyolcadik szereplő:

Üdv néked Ifjúság! Üdvözlégy magyar nép,
ki lángban és vérben született meg újra
három vad éjszakán vad ágyúdörgésben!
Melyik nép írta fel mostanában nevét
így, hogy aranyt adott kezébe isten uja?
S mely nép beszélt így önmaga nevében,
mint angyal, mikor a harsonáját fújja?
Bús igájának fájára írja hát,
s mint annyiszor a megsárgult ezer évben
vérrel és vassal tanítja zsarnokát.

Narrátor:

Mily nagy volt a lelkesedés itthon! Bár ott lapult a szívekben a kételkedés, a hitetlenség, a félelem is, mert az elmúlt tíz év nyomot hagyott az emberekben. A külföld sem fukarkodott a lelkesítéssel, segélycsomagokkal, az ígéreteikkel. De ez csak szólam, csak ígéret maradt, mert hatalmi érdekeik mást diktáltak!

Kilencedik szereplő:

Rólunk beszélnek minden nyelven
sikong az éter és csodál:
„Dávid harcol Góliát ellen”.

Népmilliók aggódva nézik,
hányan indulnak halni még?
S küldi a nép ifjú vitézeit.

Fiatalok, még alig élték
s füttyöngő golyók hangja közt
támadnak neki a pribékek.

Nem akartunk híresek lenni,
ilyen áron meg semmiképp,
hisz' bánatunk már végtelennyi,

de nekünk mindig az jutott,
hogy a világ minket csodáljon
s fiaink kapják a golyót.

Kint ágyú szól, gyors lövés pattan,
a fálról Petőfi figyel,
ahogy járkálok egymagamban.

Így járkált ő is átkozódva
„Európa újra csendes...” Ó!
csak minket húz a sors kardba,

csak minket öt száz év után is
ugyanaz, aki hajdan őt,
hogy hányan hullunk? – sose számít.

Mások csodálják bátorságunk,
mi meg naponta meghalunk,
dzsida, golyó veri át hátunk,

de megmutatjuk a világnak,
hogy mikor mindenki lapul
s csak a rádiók kiabálnak,

mint akinek már mindenképp
minden mindegy, hát Életet
adunk Szabadságért cserébe.

És ha a Sors minket így büntet,
mert hogy túrtünk tíz éven át,
felmutatjuk véres fejünket,

s tudjuk, hogy mindent megbocsát.

Narrátor:

Szabadság? Egy befejezetlen, a szovjet tankok segítségével vérbefojtott 1956. október 23-a mégis fordulópont Magyarország történetében!

Hatodik szereplő:

Megint beszélünk, csak beszélünk,
A nyelv mozog s a kéz pihen;
Azt akarják, hogy Magyarország
Inkább kofa, mint hős legyen.

Föl, föl, hazám, előre gyorsan,
Megállni félúton kívánsz?
Csupán meg van tágitva rajtad,
De nincs eltörve még a lánc!

Narrátor:

1989. október 23-án kikiáltották a közírársaságot. Újabb fordulópont Magyarország történelmében. Ének a Világfa magnószalagról: Jaj, de szépen virjadoznak (Lovász Irén) Hazám, hazám... (2 versszak)

Kilencedik szereplő:

Ó, hazám!
Állsz-e még a régi hittel?
Én törzsem elrágta láthatatlan férgek.
Csak gyökerem maradt ott, mélyen, a földben.
Talán kihajt újra ezerévből...

Tizedik szereplő:

Tudd meg: szabad csak az, kinek
ajkát hazugság nem fertőzi meg,
aki üres jelszókat nem visít,
nem áztat, nem ígér, nem hamisít.
Nem alkuszik meg, hú becsületéhez.
Bátran kimondja, mit gondol, mit érez.

Lányok közösen:

Jöjjön el a te országod,
és legyen meg az én akaratom.

Füák közösen:

ez kell: ország és akarat,
a létezéshez a feltétel ennyi,
miért kell gyávaságunkba belehalni?

válasszunk semleges bolygót
a szálamom és alázat gyalázatától
egyforma távolság,

Lányok közösen:

és legyen meg a mi akaratunk,
jöjjön el a mi országunk.

Közösen a szereplők:

Szánd meg, isten, a magyart
Kit vészek hányának,
Nyújts feléje védő kart
Tengerén kínjának.
Balsors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Meggúnhódte már e nép
A múltat s jövendőt!

FELHASZNÁLT IRODALOM

Vörösmarty Mihály:	Szózat (részletek).	Jobbágy Károly:	A rádió mellett.
Illyés Gyula:	Egy mondat a szarnokságról (részlet).	Reményik Sándor:	Koós Károlyhoz (részlet)
Kiss Dénes:	Vetünk vagy ellenünk.	Heltai Jenő:	Szabadság (részlet).
Petőfi Sándor:	Megint beszélünk, csak beszélünk.	Csák Gyöngyi:	Ima.
Jobbágy Károly:	Felkelt a nap.	Kölcsey Ferenc:	Himnusz.
Sinka István:	Üdv néked ifjúság!		

SZERZŐINK, MUNKATÁRSAINK FIGYELMÉBE!

Tisztelettel kérjük szerzőinket, hogy kéziratukat a szerkesztőség címére küldjék: 6725 Szeged, Hattyas sor 10. A borítékra feltétlenül írják rá, hogy *kézirat*. Csak gépelt, 8–10 lapnál nem nagyobb terjedelmű kéziratot fogadunk el. A kéziratot két példányban kérjük, *kettes sortávolsággal, normál géppapíron, a „gépelési hibák” gondos javításával*, a felhasznált szakirodalom pontos *feltüntetésével* (szerző, cím, hely, kiadó, lapszám (l.)). A cikkben előforduló rajzokat, illusztrációkat viszont – *fekete tussal* – *pauszpapíron* vagy *műszaki rajzlapon* kérjük, *gondos kivitelezésben*.

Szíveskedjenek külön lapra fölírni irányítószámos *lakcímüket és munkahelyük, iskolájuk pontos nevét*.

Felhívjuk továbbá szerzőink figyelmét arra is, hogy *másodközlésre nem vállalkozunk*, hozzánk küldött írásaikat más folyóiratokban nem publikálhatják, de az újraközlés jogát is fenntartjuk. Szerkesztőségünkönél is érvényes az az általános gyakorlat, *hogy kéziratot nem őrzünk meg, és nem is küldünk vissza*.

A SZERKESZTŐSÉG